

Związek Gmin Wiejskich Rzeczypospolitej Polskiej

Poznań, dnia 22 lipca 2010 r.

Szanowny Pan
Donald Tusk
Prezes Rady Ministrów

Członkowie Rady Ministrów
Szanowny Pan
Marek Sawicki
Minister Rolnictwa i Rozwoju Wsi

Szanowny Pan
Waldemar Pawlak
Wicepremier, Minister Gospodarki

Szanowny Pan
Jerzy Miller
Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji

Szanowny Pan
Jacek Rostowski
Minister Finansów

Panie Premierze! Panowie Ministrowie!

Sprawa zmiany granic gmin budzi corocznie silne emocje i kontrowersje. Szczególnie silne wtedy, gdy jedna jednostka samorządowa – najczęściej duże miasto, wnioskuje o przejęcie w swe granice terenów sąsiednich gmin wiejskich. Są to zwykle tereny atrakcyjne inwestycyjne, są lub mogą być „siłą napędową” dla rozwoju gminy wiejskiej.

Argumenty wnioskujących miast o ograniczonych możliwościach rozwoju, bez poszerzenia granic, są nie do przyjęcia w sytuacji, gdy równolegle ograniczają rozwój gminom tracącym swoje tereny. **Gminy wiejskie również mają prawo się rozwijać, aby nadrobić opóźnienia cywilizacyjne i podnieść poziom życia swoich mieszkańców.**

1000 reprezentantów samorządów lokalnych przyjęło 16 października 2009 roku stanowisko Kongresu Gmin Wiejskich, które oparte jest na wskazaniach Trybunału Konstytucyjnego z 12 maja 2009 roku oraz wypowiedziach autorytetów z dziedziny prawa samorządowego, aby dokonywać zmian granic gmin tylko w wyjątkowych przypadkach i za zgodą Rad obu zainteresowanych samorządów. Ponadto zgodnie z dyspozycją Prezesa Rady Ministrów wyrażoną na posiedzeniu Rady Ministrów 28 lipca 2009 roku, Minister Spraw Wewnętrznych i Administracji zobowiązany został do przedkładania Radzie Ministrów wniosków o zmiany granic gmin jedynie w przypadku obopólnej zgody obu zainteresowanych jednostek.

Tymczasem projekt rozporządzenia przygotowany przez MSWiA i przedstawiany do zaopiniowania Komisji Rządowo-Samorządowej zawiera przypadki rażącego naruszenia tych zasad.

Nie można zgodzić się z wnioskiem miasta Kwidzyń, który określa swoje potrzeby na 1041,7 ha z gminy Gardeja. Z uzyskanych przez Związek informacji wynika, że konsultacje z mieszkańcami wsi Bądki dotyczyły niewielkiego obszaru wsi Bądki przewidywanego na cele zabudowy gospodarczo-przemysłowej. Tymczasem obręb geodezyjny Bądki znajduje się na terenie trzech wsi i obejmuje obszar ponad tysiąca hektarów. Gmina Gardeja chce uznać wolę mieszkańców wsi Bądki wyrażoną podczas zebrania, ale w zakresie, który był z mieszkańcami tej wsi konsultowany, to jest kilkadziesiąt hektarów. Mając na uwadze wszystkie okoliczności uważamy, że w tej formie wniosek miasta Kwidzyń jest nie do przyjęcia.

Bezpodstawny jest też wniosek Miasta Skierniewice o przejęcie 166,6 ha obrębu geodezyjnego Maków z gminy Maków. Fakt, że miasto nabyło tereny wojskowe na obszarze gminy Maków nie może być podstawą zmiany granic gminy. Mieszkańcy Makowa oraz Rada Gminy Maków są temu zdecydowanie przeciwnie. Miasto Skierniewice powinno uzgodnić warunki na jakich zmiana granic mogłaby nastąpić.

Zapoznając się z argumentami gminy wiejskiej Przemyśl, nie do zaakceptowania jest również wniosek miasta Przemyśla o przejęcie sołectwa Krówniki z gminy wiejskiej Przemyśl.

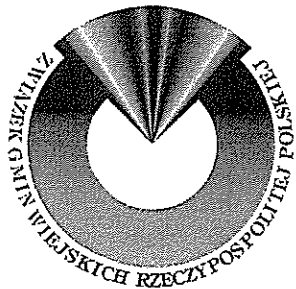
We wszystkich w/w przypadkach zainteresowanie mieszkańców miasta jest znikome, co obrazują wyniki przeprowadzonych konsultacji. W Skierniewicach frekwencja wyniosła 5,39%, w Przemyślu 8,46%, a w Kwidzynie 1,7%. Świadczy to nie o ważnej potrzebie tych miast ale ambicjach ich włodarzy. Natomiast w gminach podmiejskich będących przedmiotem planowanej „aneksji terytorialnej” panuje rozgoryczenie i niezadowolenie mieszkańców przy sprzeciwie prawie 100% i wysokiej frekwencji.

Prosimy o odrzucenie wspomnianych wyżej pozycji z projektu rozporządzenia.

W załączeniu: stanowisko X Kongresu Gmin Wiejskich w sprawie zasad postępowania przy zmianie granic gmin.

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich RP

Martusz Poznański

Stanowisko X Kongresu Gmin Wiejskich RP w sprawie: zasad postępowania przy zmianie granic gmin Warszawa, 16 października 2009 r.

W latach 1992-2009 miało miejsce w Polsce około 300 zmian granic gmin. Oznacza to, że podział administracyjny państwa jest cały czas płynny. Jednak zaledwie w kilku przypadkach zmian granic dokonanych z wniosku jednej z gmin i przy sprzeciwie drugiej, można mówić o tym, że rzeczywiście zmiana ta miała uzasadnienie w interesie publicznym w skali państwowej lub regionalnej. W pozostałych przypadkach dokonywano zmian z pominięciem protestów mieszkańców zamieszkujących zainteresowane obszary. Taki stan rzeczy podważa zasadę stabilności terytorialnej gminy, która to zasada leży u podstaw konstytucyjnego statusu gminy.

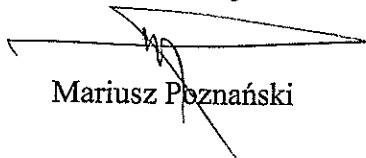
Liczba wniosków wniesionych do Trybunału Konstytucyjnego przez jednostki samorządu terytorialnego w związku z dokonywanymi zmianami w podziale terytorialnym wskazuje, że przyjęty przez ustawodawcę mechanizm nie spełnia oczekiwań podmiotów biorących udział w tym procesie. Trybunał Konstytucyjny postanowieniem z 12 maja 2009 roku zasygnalizował Sejmowi potrzebę stworzenia skutecznych mechanizmów prawnych zabezpieczających jednostki samorządu terytorialnego przed pochopnymi zmianami ich granic.

Uczestnicy Kongresu postulują, aby dokonać takiej nowelizacji przepisów, która zmierzać będzie do:

1. Zmian granic tylko w sytuacjach wyjątkowych i za zgodą Rad obu zainteresowanych samorządów.
2. Ustawowego wzmocnienia ochrony stabilności terytorialnej gminy wynikającą z umocowania statusu gminy w Konstytucji RP.
3. Określenia zobiektywizowanych, mierzalnych przesłanek będących podstawą decyzji o zmianie granic gmin z wyłączeniem cech uznaniowości.
4. Ustalenia ustawowej procedury związanej ze zmianą granic gmin zapewniającej dwuinstancyjność postępowania administracyjnego, kontrolę sądową oraz udział gmin w charakterze stron.
5. Nadaniu większej rangi formie współuczestnictwa zainteresowanych gmin – aby konsultacje oprzeć na przepisach o referendum gminnym, co sugeruje Europejska Karta Samorządu Terytorialnego.
6. Określenie zasad rozliczeń finansowych i majątkowych pomiędzy gminami objętymi zmianami granic zapewniającymi jednocześnie wynagrodzenie za poniesione nakłady i utracone dochody.
7. Zwolnienia z kosztów, opłat i podatków z tytułu przeniesienia własności wynikających z procedury zmiany granic gmin.

Postulowane zmiany uchronią wiele gmin przed nieuzasadnioną „aneksją terytorialną” dokonywaną dotychczas w drodze rozporządzeń na jednostronny wniosek silniejszej, sąsiadującej gminy miejskiej.

Przewodniczący
Związku Gmin Wiejskich RP

Mariusz Poznański